

מדת בדת

שיעור חזק חיוני בדרך קצרה

לע"צ הגאון רבי הלל בן רבי מנחם
מנדל יוסף זקס צוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 336 פרשת שמות תשע"ט

חולין לא-לז

הגל משום הכיפה של הגל שלא מטבילים בה כמו ששינוי מטבילים בראשים ולא בכיפים כי הם כאויר, אלא יש ללמוד שלא צריך כוונה לטבילה לחולין כמו ששינוי שאם נפלו פירות לאמת המים ואדם שידיו טמאות פשט ידו והוציאם ידיו טהורות והפירות לא הוכשרו לקבל טומאה אך אם הכניס ידיו כדי שיוודחו ידיו טהורות והפירות הוכשרו, ורבא הקשה ממה ששינוי שאם טבל לחולין והוחזק לחולין אסור לו מעשר משמע שצריך הוחזק לחולין, ויש לומר שהכוונה היא שאף שהוחזק לחולין אסור לו למעשר, ורבא מקשה מהמשך שאם טבל ולא הוחזק כאילו לא טבל, משמע כאילו לא טבל כלל, ויש לומר שהכוונה כאילו לא טבל למעשר אבל זה נחשב לטבילה לחולין וסבר רבא שזה רק דיחוי אך הוא מצא ברייתא שאומרת שאם טבל ולא הוחזק מותר לחולין ואסור למעשר, ואביי שאל את רב יוסף שקשה מהברייתא הזו לר' יוחנן אמר לו רב יוסף שר' יוחנן סובר כר' יונתן בן יוסף שדרש בפסוק וכובס שנית ובא להקיש תכבוסת שניה לראשונה שכמו שהראשונה היא לדעת כך השניה היא לדעת ואין לומר שכמו שהראשונה היא לדעת הכהן כך השניה שכתוב וטהר מכל מקום, ורב שימי בר אשי מקשה הרי ר' יוחנן סובר שהלכה כסתם משנה ושינוי שאם נפלה סכין ושחטה אף ששחטה כדרכה פסולה ודייקנו שאם הפילה השחיטה כשרה וזה כדעת ר' נתן שלא צריך כוונה לשחיטה, ויש לומר שלגבי שחיטה גם ר' יונתן בן יוסף יודה שממה שהתורה גלתה במתעסק בקדשים שפסול א"כ בחולין לא צריך כוונה ורבנן סוברים שאף שלא צריך כוונה לשחיטה כמו בקדשים אך צריך כוונה לחתוך, ואמר רבא שבזה ניצח ר' נתן שהרי לא נאמר וחתכת אלא וזבחת ואם צריך כוונה לחתיכה צריך כוונה גם לזביחה ואם לא צריך כוונה לזביחה לא צריך כוונה לחתיכה.

יש לדון איך טבלה הנדה באונס אם נאמר שחברתה דחפה אותה לטבילה הרי ודאי מועילה הכוונה של חברתה אפילו לאכילת תרומה כמו ששינוי שחרשת שוטה וסומא ושנטרפה דעתה פקחות מתקנות אותן והן אוכלות בתרומה, ורב פפא מבאר שלר' נתן מדובר שהיא נפלה מהגשר ולרבנן מדובר שהיא ירדה למים להתקרב.

רבא אומר שאם שחט פרה אדומה ושחט עמה בהמה אחרת פסולה לכו"ע,

דף לב ואם נשחטה עמה בהמה אחרת לר' נתן הפרה פסולה והבהמה כשרה ולרבנן הפרה כשרה והבהמה פסולה ולכאורה זה פשוט, יש לומר שהחידוש הוא לר' נתן כשנשחטה עמה בהמה אחרת שלא נאמר שנלמד מהפסוק ושחט אותה ולא אותה וחברתה והיינו כששחט שתי פרות יחד אך אם שחט עמה בהמת חולין הפרה לא נפסלה קמ"ל שהיא נפסלה, ולכו"ע אם חתך עמה דלעת היא פסולה ואם נחתכה עמה דלעת היא כשרה.

משנה אם נפלה סכין והגביה אותה או נפלו כליו והגביהם או שהשחיתו סכין והתעייף וחבירו שחט אם שהה כדי שחיטה פסול ור"ש אומר שהשיעור הוא כשהה כדי ביקור. **גמרא** רב אומר ששיעור השהיה הוא כדי שחיטת בהמה אחרת, ורב כהנא ורב אסי שאלו את רב האם שיעור השהיה הוא שחיטת בהמה לבהמה ועוף לעוף או שרק שחיטת בהמה נחשב שהיה גם לגבי עוף, אמר להם רב שהוא לא העיז לשאול את דודו ר' חייא על כך, ושינוי שרב אמר כדי שחיטת בהמה לבהמה ושחיטת עוף לעוף ושמואל סובר שהשיעור הוא כדי שחיטת בהמה אף לעוף, וכן אמר רבין בשם ר' יוחנן אף כדי בהמה לעוף, ור' חנינא אומר שהשיעור הוא כדי שיביא בהמה

דף לא בזרק חץ בדוק מפגימה ושחט צפור במעופה לא חששו לחלדה כי ראו שהנוצה שסביב הצואר פרומה, אך קשה הרי צריך כיסוי הדם וצריך לומר שאכן מכסה את הדם, אך קשה שר' זירא אמר בשם רב שהשוחט צריך לתת עפר למטה ועפר למעלה כמו שכתוב וכסהו בעפר ולא כתוב עפר ולמדו משם שצריך שהעפר יהיה למטה ולמעלה, ויש לומר שמדובר שהשוחט הזמין את העפר של כל הבקעה לכיסוי הדם.

ר' זירא אומר שבשחט והתז את הצואר מדובר ששחט מלא צואר וחוז' לצואר, והסתפקו אם מחוץ לצואר צריך כמלא צואר ויחד זה שני צוארים או שמספיק משהו מחוץ לצואר, ויש להוכיח ממה שכתוב שאם שחט והתז שני ראשים יחד אם יש בסכין מלא צואר אחד כשר ולכאורה אם הכוונה מלא צואר אחד בלבד הרי גם בבהמה אחת צריך מלא צואר וחוז' לצואר ודאי שבשנים לא יספיק מלא צואר אחד אלא משמע שבשני בהמות מלא צואר הכוונה חוץ לשני צוארים, א"כ בבהמה אחת צריך מלא צואר וחוז' לצואר.

המשנה אומרת שניתן לשחוט באיזמל, אמר רב מנשה שמדובר באיזמל שאין לו קרניים, ורב אחא בר אויא שאל אותו אם ניתן לשחוט במחט אמר לו שמחט קורעת ואינה שוחטת ושאל אותו אם ניתן לשחוט במרצע של הרצענים אמר רב מנשה ששינוי כל שהוא ולכאורה זה כולל מרצע ויש לדחות שהכוונה רק לאיזמל אך קשה ששינוי להדיא איזמל יש לומר שהמשנה מפרשת שבאיזה כל שהוא מדובר באיזמל, ומסתבר שמרצע אינו כשר שאם נאמר שהוא כשר מדוע נקטה המשנה איזמל ולא נקטה מרצע והיינו לומדים איזמל בק"ו שאם מרצע כשר כ"ש איזמל, אך יש לדחות שיש חידוש באיזמל שלא נאמר שנגזור איזמל בלי קרניים משום איזמל עם קרניים, קמ"ל שלא.

משנה אם נפלה סכין ושחטה אף שהשחיטה היתה כדרכה היא פסולה שכתוב ואכלת וזבחת מה שאתה זוכה אתה אוכל. **גמרא** יש לדייק שרק בנפלה פסול אך אם הפיל סכין ושחט בה כשרה אף שהוא לא התכוון לשחיטה ואמר רבא שר' נתן הוא הסובר שלא צריך כוונה בשחיטה שאושעיא הקטן שבחברים שנה במשנתו שאם זרק סכין כדי לנערץ אותה בכותל והיא שחטה בדרכה ר' נתן מכשיר וחכמים פוסלים, ואושעיא ששנה את מחלוקתם אמר שהלכה כר' נתן, אך קשה הרי כבר שינוי בתחלת המסכת שכולם ששחטו ואחרים רואים אותם השחיטה כשרה ודייקו שר' נתן הוא הסובר שלא צריך כוונה לשחיטה, ויש לומר שצריך לחדש כאן שאם היינו כותבים שם היינו אומרים שהשחיטה כשרה כי הוא התכוון לשם חיתוך בעולם אך כשהוא הפיל את הסכין אין כלל כוונה לחיתוך ואם היינו שונים כאן היינו אומרים שזה כשר כיוון שזה מכח בן דעת אך כשלא בא מכח בן דעת זה לא יועיל, קמ"ל שמועיל.

רב יהודה אומר שאם נדה טבלה באונס היא טהורה לבעלה אך היא אסורה בתרומה ור' יוחנן אמר שגם לבעלה היא לא טהורה, ורבא הקשה לר"נ לדעת רב אם טבילתה הועילה לאיסור כרת ודאי היא תועיל לתרומה שזה איסור מיתה אמר ר'נ' שבעלה הוא כחולין שאין צריך כוונה להם כמו ששינוי שאם נתלש גל שבו מ' סאה והוא נפל על אדם וכלים הם טהורים ולכאורה באדם מדובר כמו כלים שהם לא כוונה להיטהר וכך זה יועיל לאדם גם כשלא כיוון לטהרה, אך יש לדחות אולי מדובר ביושב ומצפה שיתלש הגל, **עמוד ב** ובכלים מדובר כמו אדם שיש מישהו שמכוון עליהם לטהרם ויש בזה חידוש שלא נאמר שגוזרים משום חרדלית של גשמים שזורמים מי גשמים מזההר או שנגזור שלא יועיל טבילה בראש

וישחוט, אך קשה א"כ יביא אפילו מרחוק א"כ זה תלוי בשיעור המרחק של הבהמה הנוספת, ורב פפא מבאר שר' חנינא הוסיף שיש לשער את זמן הטלת הבהמה, ובא"י אמרו בשם ר' יוסי בר' חנינא שהשיעור הוא כדי שיגביה אותה וירביץ אותה וישחוט בהמה דקה לדקה ובהמה גסה לגסה.

רבא אמר שמי ששחט בסכין רעה שהחידוד שלה לא הותך יפה כשרה אפילו ששחט אותה כל היום ורבא מסתפק אם שהיות מצטרפות ואין לפשוט מדבריו על סכין רעה ששם מדובר כשלא שהה, ורב הונא בר נתן מסתפק בשהה במיעוט הסימנים אחר שכבר שחט את הרוב, ונשאר בתיקו.

ר"ש אמר ששיעור שהיה הוא כדי ביקור ר' יוחנן אומר כדי ביקור חכם יש להקשות שאם כן הדבר תלוי היכן נמצא החכם, ויש לבאר כדי ביקור השוחט עצמו שהוא חכם.

משנה אם שחט את הושט ופסק את הגרגרת שהיא הקנה או שפסק את הקנה ואח"כ הוא שחט את הושט או ששחט אחד מהם והמתין לה עד שמתה או שהחליד את הסכין תחת הסימן השני ופסק אותו, לר' ישבב היא נבלה ולר"ע היא טריפה ור' ישבב אמר בשם ר' יהושע שיש כלל שאם היא נפסלה בשחיטתה היא נבלה ואם השחיטה היתה כראוי ודבר אחר גרם לה להפסל היא טריפה, ור"ע הודה לו. **גמרא** יש להקשות ששנינו אלו טריפות בבהמה **עמוד** ב נקובת הושט ופסקת הגרגרת ואם ר"ע חזר בו א"כ כדעת מי המשנה שם ורבא מבאר שבפסק את הגרגרת ואח"כ שחט את הושט היא טריפה ואם שחט את הושט ואח"כ פסק את הגרגרת שזה פסול בשחיטה ולכן ר"ע הודה שהיא נבלה אך אם פסק את הגרגרת קודם שחיטת הושט זה פסול מחמת דבר אחר, ורב אחא בר רב הונא הקשה שבמשנה כתוב שאם שחט את הושט ופסק את הגרגרת או שפסק את הגרגרת ואח"כ שחט את הושט היא נבלה, ויש לבאר בחלק השני שכבר שחט את הושט קודם, אמר רב אחא שיש לדחות שתי תשובות שא"כ מה המשנה מוסיפה בחלק הזה ועוד שכתוב להדיא **ואח"כ**, ומבאר רבא שכוונת המשנה באלו טריפת שאלו אסורות יש מהם טריפה ויש מהן נבלה אך קשה א"כ ניתן להחשיב גם את המקרה של חזקיה שאם עשאה כגיסטרא היא נבלה או כדברי ר"א שאם ניטלה הירך ונראה החלל שלה היא נבלה, ויש לומר שהמשנה מנתה נבלה שלא מטמאה מחיים ואילו במקרה של חזקיה או ר"א היא נחשבת נבלה כבר מחיים, ור"ל מבאר שבמשנה אצלינו מדובר שהוא שחט במקום החתך וזה פסול בשחיטה, ובאלו טריפות מדובר שהוא שחט שלא במקום החתך ואז זה פסול מחמת דבר אחר, אך קשה שר"ל עצמו אמר שאם שחט את הקנה ואח"כ ניקבה הריאה היא כשרה שאחר שחיטת הקנה הריאה נחשבת כמונחת בסל והבהמה לא נטרפה משום נקובת הריאה א"כ גם בנפסק הקנה ואח"כ שחט את הושט זה כמונח בסל והיא נבלה ולא טריפה והשחיטה לא התירה אותה כיון שיש לה רק סימן אחד, ור' חייא בר אבא מבאר בשם ר' יוחנן שהמשנה באלו טריפות היא כר"ע קודם שחזר בו ואצלינו הוא חזר בו והמשנה באלו טריפות לא זזה ממקומה.

רבא אומר שמה שר"ל אמר שאם ניקבה הריאה אחר שחיטת הקנה היא כשרה זה נאמר רק על הריאה שחיותה תלויה בקנה אך זה לא נאמר על בני מעיים, ור' זירא מקשה שאם התרנו אחר שנולדו בה סימני טריפה מה החילוק בין ריאה לבני מעיים, ור' זירא חזר בו משאלתו שהוא הסתפק באופן שניקבו בני המעיים בין סימן לסימן אם מצטרף הסימן הראשון לשני לטהרה מדי נבלה או לא ומשמע שפשוט לר' זירא שבבני מעיים לא אומרים שזה כמונח בסל, ואמרו על הספק של ר' זירא שזה כמו שהסתפק אילפא באופן שהוציא העובר את ידו בין סימן לסימן,

דף לג האם מצטרף הסימן הראשון לשני לטהרה מידי נבלה או לא, והספק הוא רק לגבי נבלה אך לא לגבי היתר אכילה, ורב אחא בר רב אמר לרבינא אולי ר' זירא לא חזר בו והוא סבר שגם בבני מעיים היא כשרה ור' זירא הסתפק רק לדברי רבא.

רב אחא בר יעקב מוכיח מדברי ר"ל שמותר להזמין ישראל לאכול בני מעיים ואין להזמין נכרי על בני המעיים כי הם התנתקו אחר השחיטה קודם שמתה הבהמה ודינם כאבר מן החי ובעכו"ם השחיטה לא מתירה אלא מיתה ממש ורב פפא אמר שהוא ישב לפני רב אחא בר יעקב ורצה להקשות לו וכי יש דבר שמותר לישראל ולא לנכרי אך לא אמרתי לו כי הוא אמר טעם לדבריו אך שנינו שלא כדברי רב אחא שמי שרוצה לאכול מבהמה קודם יציאת נפשה חותך כזית מבית השחיטה ומולחו יפה יפה וממתין לה עד יציאת נפשה ואוכלו וזה מותר בין לישראל ובין לעכו"ם, וזה ראייה לדברי רב אידי בר אבין שאמר בשם ר' יצחק בר אשיאן שמי שרוצה להבריא יחתוך כזית מבית השחיטה של הבהמה וימלחנו יפה יפה וימתין עד יציאת נפשה ובין לישראל ובין עכו"ם מותרים בו.

משנה מי ששחט בהמה חיה ועוף ולא יצא מהם דם הם כשרים והם נאכלים בידיים טמאות כי לא היה להם הכשר בדם, ור"ש אומר שהיה להם הכשר בשחיטה. **גמרא** משמע שרק בלא יצא מהם דם הם לא הוכשרו אך אם יצא מהם דם הם הוכשרו ולא יאכלו בידיים מסואבות ויש להקשות הרי טומאת ידיים הם רק שני לטומאה ושני לא עושה שלישי בחולין ומשנתנו מדברת בחולין שהרי כתוב חיה ובקדשים לא שייך חיה, ועוד שאם מדובר בקדשים לא ניתן לומר שכשר בלי יציאת דם שהרי עיקר הקרבן הוא הזאת דמו, ועוד שאם מדובר בקדשים אין הכשר גם ביצא דם שהרי ר' חייא בר אבא אמר בשם ר' יוחנן שדם קדשים אינו מכשיר שנאמר על הארץ תשפכנו כמים שרק דם שנשפך כמים הוא מכשיר ודם קדשים שלא נשפך כמים לא מכשיר, ועוד שאם מדובר בקדשים יהיה הכשר גם בלי יציאת דם משום חיבת הקודש שמכשירה, ור"נ אמר בשם רבה בר אבוה שמדובר בחולין שלקחם בכסף מעשר ולא כר"מ, ששנינו **עמוד** ב שכל דבר שהוא טהור מהתורה והוא טעון ביאת מים רק מדברי סופרים הוא מטמא קודש ופוסל תרומה ומותר בחולין ולר"מ מותר גם במעשר ולרבנן הוא אסור במעשר, ורב שימי בר אשי מקשה שניתן לומר שרבנן חלקו על ר"מ רק באכילת מעשר והם יודו שאין איסור בנגיעה במעשר ואכילה בחולין וכאן יש נגיעה שהרי כתוב שהם נאכלים בידיים מסואבות, אך יש לדחות שמדובר שחבירו מכניס לפיו, ורב פפא מבאר שזה כדעת ר"ש בן אלעזר שידיים הם ראשון לטומאה, ששנינו שידיים הם לא תחלות לחולין ור"ש בן אלעזר אומר בשם ר"מ שהם תחילות לחולין והם שניות לתרומה ולכאורה משמע שרק לחולין הם תחלות ולא לתרומה, ויש לבאר שגם לתרומה הן תחלות והכוונה אף לחולין והן שניות רק לתרומה ולא לחולין, והמקרה שרק הידיים הן תחלות זה כמו ששנינו שאם הכניס ידו לבית מנוגע לר"ע ידיו תחלות ולרבנן ידיו שניות, ולכו"ע ביאה במקצת למקום טומאה לא נחשבת ביאה ונחלקו שר"ע סבר שידיו כגופו והוא גזר כניסת ידיו משום כניסת גופו ולכן ידיו תחלות, ורבנן סוברים שידיהם הם כידים בעלמא שהן שניות ורב פפא לא העמיד אצלינו כר"ע שידיו תחלות כי יתכן שר"ע החמיר רק לגבי תרומה וקדשים משום חומרתם אך לגבי חולין הן שניות, אך קשה שלר"ע ניתן לומר שידיים הן שניות גם לגבי חולין שהוא סובר ששני עושה שלישי בחולין כמו ששנינו שביום מינו את ר"א בן עזריה דרש ר"ע על הפסוק וכל כלי חרס יטמא, ולא כתוב טמא אלא יטמא לטמא אחרים ללמד שכבר שני עושה שלישי בחולין, אך יש לומר שר"ע אמר שני עושה שלישי רק בטומאה דאורייתא ולא בטומאה דרבנן.

ר"א אומר בשם רב הושעיא שהמשנה מדברת בחולין שנעשו על טהרת הקודש ולא כר' יהושע, ששנינו שלר"א מי שאכל אוכל שהוא ראשון נעשה ראשון ואם אכל שני הוא כשני ואם אכל שלישי הוא כשלישי, ור' יהושע סובר שמי שאכל אוכל ראשון הוא שני ומי שאכל שני נעשה שני והאוכל שלישי נעשה שני רק לקודש ולא לתרומה בחולין שנעשו על טהרת

תרומה, ומשמע שר' יהושע סובר שיש רק טהרת תרומה ולא טהרת קודש וחולין שנעשו על טהרת הקודש לא נעשו שלישי, דף לד אך קשה שנעמיד כאן בחולין שנעשו על טהרת תרומה וכו' יהושע יש לומר שלא ניתן לומר שמדובר בתרומה שהרי נאמר בשר ולא שייך בשר בתרומה אך קשה גם אם מדובר בקדשים שהרי לא שייך חיה בקדשים, ויש לומר שבבשר חיה נהגו טהרה כי הוא מתחלף בבשר קדשים אך בפירות לא גזרו שבשר לא מתחלף בפירות, וכן אמר עולא שהחברים ביארו את המשנה בחולין שנעשו על טהרת הקודש ולא כו' יהושע ואני אומר שזה כו' יהושע וזה בדרך לא מיבעיא שלא רק חולין שנעשו על טהרת הקודש שהם חמורים שיש בהם שלישי אלא גם בנעשו על טהרת תרומה יש בהם שלישי, והחברים הם רבה בר בר חנה שאמר בשם ר' יוחנן מה החזירו ר"א ור' יהושע אחד לשני, שר"א טען שמצאנו שאדם האוכל חמור מהנאכל שנבלת עוף טהור לא מטמאה בחוץ ורק האוכלה מטמא בגדים בבית הבליעה ואיך לא נעשה את האוכל כמו המאכל, ור' יהושע אמר שלא לומדים מנבלת עוף טהור שזה חידוש אלא מצאנו שהמאכל חמור מהאוכלו שטומאת המאכל היא בכביצה ואילו אדם נטמא רק באכילת חצי פרס וא"כ איך נחמיר באוכל כמו המאכל ור"א סובר שאין ללמוד טומאה משיעורים, ועוד אמר ר"א שר' יהושע מודה שמי שאכל ראשון נעשה שני אך מדוע האוכל שני נעשה שני אמר ר' יהושע שמצאנו ששני עושה שני ע"י משקים אמר לו ר"א הרי כשנגע במשקים גם המשקים נעשו תחילה כמו ששינוי שכל הפוסל את התרומה נטמאו המשקים כראשון חוץ מטבול יום, ועוד קשה מדוע מי שאכל שלישי נעשה שני, אמר ר' יהושע אני אמרתי רק בתרומה שטהרתה היא **עמוד ב** טומאה אצל קודש.

ר' זירא אומר בשם ר' אסי בשם ר' יוחנן בשם ר' ינאי שמי שאכל שלישי של חולין שנעשו על טהרת הקודש גופו נעשה כשני לקודש, ור' זירא הקשה לר' אסי מדברי ר' יהושע שאמר שלישי שני לקדש ואין שני לתרומה בחולין שנעשו על טהרת תרומה ומשמע שאומרים רק בטהרת תרומה ולא בטהרת הקודש, אמר ר' אסי שר' יהושע אמר בדרך לא מיבעיא שלא רק בנעשו על טהרת הקודש אלא גם בנעשו על טהרת תרומה, אך קשה שר' יוחנן אמר לעיל בדעת ר' יהושע שהוא אמר להדיא אני לא אמרתי אלא בתרומה, יש לומר שזה שני אמוראים בדעת ר' יוחנן.

עולא אומר שמי שאכל שלישי של חולין שנעשו על טהרת תרומה גופו פסול לאכילת תרומה ולכאורה שנינו את זה להדיא ששלישי שני לקדש ולא שני לתרומה בחולין שנעשו על הרת תרומה ומשמע ששני הוא לא אך הוא נעשה שלישי, ויש לומר שמהמשנה היינו אומרים שהוא לא נעשה לא שני ולא שלישי ואגב שאמרו שני בקודש אמרו שני בתרומה חידש עולא שהוא פסול לתרומה, ורב המנונא הקשה ממה ששינוי שראשון שבחולין טמא ומטמא שני של חולין פוסל ולא מטמא ושלישי נאכל בתבשיל של תערובת תרומה ואם נאמר שגופו נפסל מתרומה איך נותנים לכהן לאכול דבר שפסול לגופו, אמר לו עולא שאין להוכיח מתבשיל מדומע,

דף לה כי אין בו כזית בכדי אכילת פרס.

ר' יונתן אומר בשם רבי שמי שאכל שלישי של תרומה אסור לו לאכול תרומה אך מותר לו לגעת בתרומה וצריך את דברי ר' יונתן ואת דברי עולא דיבר רק על חולין שנעשו על טהרת תרומה אבל בתרומה עצמה יהיה אסור גם בנגיעה ואם היינו שונים את דברי ר' יונתן היינו אומרים שרק תרומה נאסרה באכילה אך חולין שנעשו על טהרת תרומה מותר לאכול, קמ"ל שאסור.

רב יצחק בר שמואל בר מרתא ישב לפני ר"נ ואמר שמי שאכל שלישי של חולין שנעשו על טהרת הקודש הוא טהור לאכול קודש שלא נעשה רביעי בקודש רק במגע של קודש בקודש גמור, ורמי בר חמא מקשה מדברי הברייתא שהאוכל שלישי הוא שני לקודש ולא לתרומה בחולין שנעשו על טהרת תרומה

ורואים שהטומאה עברה אף שזה לא קודש מקודש, ור"נ אמר שאין להוכיח מתרומה שטהרתה היא טומאה לקודש כמו ששינוי שבגדי עם הארץ הם כטמאי מדרס לפרושים ובגדי פרושים הם מדרס לאוכלי תרומה ובגדי אוכלי תרומה הם כמדרס לאוכלי קודש ורבא דוחה שאין להוכיח ממדרסות **עמוד ב** כי גזרו שמא ישבה עליהם אשתו נדה אבל בפירות שטומאתם לא מצויה לא חששו ור' יצחק חשש גם בפירות, ור' ירמיה מדפתי הוכיח שבפירות לא חששו ששינוי שאם עם הארץ אמר שהוא הפריש לחבית של תרומה רביעית קודש לנסכים הוא נאמן והתרומה לא מטמאה את הקודש ואם נאמר שטהרת תרומה טמאה לקודש מדוע התרומה לא טימאה את הקודש, אמר ר' יצחק שאין להוכיח מטומאה בחבורים שאומרים שמתוך שהוא נאמן על הקודש הוא נאמן על התרומה, ורב הונא בר נתן מקשה ממה ששינוי ששני של חולין מטמא משקה חולין ופוסל אוכלי תרומה והשלישי מטמא משקה קודש ופוסל אוכלי קודש בחולין שנעשו על טהרת הקודש א"כ רואים שחולין עושה רביעי בקודש, ויש לומר שאכן נחלקו בזה תנאים ששינוי שחולין שנעשו על טהרת קודש הם כחולין ור"א בן ר' צדוק סובר שהם כתרומה לטמא שנים ולפסול אחד, א"כ לר"א בר' צדוק הוא רק פסול ואינו עושה רביעי בקודש.

רב אסי מבאר בדעת ר"ש שהשחיטה מכשירה ולא הדם ולכאורה מוכח כדבריו מדברי ר"ש שהוכשרו בשחיטה ומשמע שהשחיטה היא המכשירה ויש לדחות שהכוונה אף בשחיטה, ויש להוכיח ששינוי שר"ש אמר לחכמים וכי הדם מכשיר והלא שחיטה מכשרת משמע שהדם לא מכשיר, ויש לדחות שר"ש אמר וכי דם בלבד מכשיר הרי אף שחיטה מכשירה, ויש להוכיח מדברי ר"ש שדם המת אינו מכשיר משמע שדם שחיטה מכשיר, ויש לדחות שהדיוק הוא שדם מת לא מכשיר אך דם חללים מכשיר אך קשה שאם נאמר שדם שחיטה לא מכשיר א"כ ר"ש יחדש יותר שדם שחיטה לא מכשיר וכ"ש שדם מת לא יכשיר ויש לומר שיש חידוש בדם המת שלא נאמר מה ההבדל אם אדם הרגו או שמלאך המוות הרגו קמ"ל שדם מת גם לא מכשיר, ויש להוכיח ממה ששינוי שר"ש אמר שגם מגפתו אינו מכשיר משמע שדם שחיטה מכשיר ויש לדחות שהדיוק הוא שדם חללים מכשיר, אך קשה שאם דם שחיטה מכשיר א"כ ר"ש יחדש שדם שחיטה מכשיר וכ"ש דם מתו ויש לומר שהחידוש הוא בדם מכה שלא נאמר מה החילוק אם הרגו לגמרי אם שהרג חציו שהוציא ממנו דם, אך קשה שכמו שדם חללים מכשיר למדו מהפסוק ודם חללים ישתה א"כ גם דם שחיטה יכשיר כמו שכתוב על הארץ תשפכנו כמים, ויש לומר שמהפסוק הזה למדו להתיר הנאה בדם פסולי המוקדשים,

דף לו שלא נאמר שכיון שהם אסורים בגיזה ועבודה דמם טעון קבורה קמ"ל שאינו טעון קבורה.

אצל ר' ישמעאל למדו מהפסוק ודם חללים ישתה למעט דם קילוה שאינו מכשיר.

שנו בברייתא שרבי סובר שמי ששחט וניתז דם על דלעת הוכשר לקבל טומאה, ור' חייא סובר שתולים ואמר ר' אושעיא שאם רבי אמר שמכשיר ור' חייא אמר לתלות אנו נסמוך על דברי ר"ש שאמר שהשחיטה מכשירה ולא הדם, ואמר רב פפא שלכו"ע כשיצא הדם

מתחילת השחיטה עד סופה הוא מכשיר ונחלקו כשהתקנח הדם בין סימן לסימן שרבי סובר שהכשר השחיטה הוא מתחילתה ועד סופה וא"כ זה דם שחיטה, ור' חייא סובר שהכשר השחיטה הוא רק בסופה וא"כ הדם שיצא הוא דם מכה ומה שהוא אמר תולים הכוונה שתולים עד סוף השחיטה שאם יש דם בסוף שחיטה הוא מכשיר ואם לא הוא לא מכשיר ומה שהוא אמר שסומכים על ר"ש הכוונה שלר"ש לא מכשיר ולר' חייא הדם מכשיר אף כשהתקנח הדם, ור"ש ור' חייא שוים שהוא לא מכשיר וא"כ רבי הוא דעת יחיד שלא פוסקים

כמותו כששנים חולקים עליו, ורב אשי מבאר שר' חייא אמר תולים לעולם ור' חייא הסתפק בהתקנת הדם האם הכשר השחיטה הוא מתחילה ועד סוף או שהכשר השחיטה הוא רק בסופה ותולים הכוונה שלא אוכלים ולא שורפים ומה שאמר ר' אושעיא נסמוך על ר"ש שאף לר"ש הדם לא מכשיר ור' חייא הסתפק והכוונה היא שלדעת ר"ש ור' חייא לא שורפים וא"כ רבי הוא דעת יחיד במקום שנים ור' אושעיא בא לומר שבמקרה הזה לא אוכלים ולא שורפים.

ר"ל מסתפק אם מונים ראשון ושני בקמח היבש שבכלי שמביאים בו מנחות או לא והשאלה היא האם חיבת הקודש מועילה כדי לפסול את גופו אך לא למנות בו ראשון ושני או שזה מועיל גם כדי למנות ראשון ושני, ור"א מוכיח ממה ששנינו על הפסוק מכל האוכל אשר יאכל שרק אוכל שבא במים הוכשר ואם הוא לא בא במים לא הוכשר, אך קשה מה הראיה וכי ר"ל לא סובר שהכשר הוא רק בבא במים הרי הוא הסתפק אם חיבת הקודש שמועילה בו זה יחשיב אותו כאילו הוא בא במים אלא שר"א הקשה מיתור הפסוק שהרי נאמר וכי יותן מים על זרע מדוע התורה מוסיפה מכל האוכל אשר יאכל **עמוד ב** א"כ התורה באה למעט חיבת הקודש, ויש לדחות שפסוק אחד ממעט טומאת מת והשני ממעט טומאת שרץ שלא נאמר שרק בטומאת מת צריך הכשר כי לא טמא בו בכעדרה אך שרץ שהוא חמור שהוא מטמא בכעדרה א"כ הוא יטמא גם ללא הכשר קמ"ל שצריך הכשר, ואם היינו לומדים בשרץ היינו אומרים שרק בשרץ צריך הכשר כי אין בו טומאת שבעה אך בטומאת מת שיש טומאת שבעה א"כ זה יהיה חמור לטמא גם ללא הכשר, קמ"ל שגם בטומאת מת צריך הכשר, ורב יוסף מקשה שר"ש אמר הוכשרו בשחיטה ומשמע גם למנות בהם ראשון ושני והרי זה לא אוכל שבא במים אמר אביי שזה נעשה כהכשר מים מדרבנן, ור' זירא הוכיח ממה ששנינו שמי שבצר לגת לשמאי הוכשר ולהלל לא הוכשר והלל שתק לשמאי ולכאורה אין יש הכשר הרי לא היה ביאת מים אמר אביי שזה נעשה כביאת מים מדרבנן ורב יוסף אמר לו אני מקשה לך ממה ששנינו הוכשר בשחיטה ואתה אומר שזה רק מדרבנן וגם במה שהקשה ר' זירא אמרת שזה כהכשר מים מדרבנן א"כ נאמר גם לר"ל שזה נעשה רק כהכשר מדרבנן אמר לו אביי הרי ר"ל לא הסתפק לתלות אלא לשרוף א"כ הוא אחז שחיבת הקודש מועילה מדאורייתא, ואין לומר שלומדים את זה מהפסוק והבשר אשר יגע בכל טמא במה הוכשר הבשר הרי דם קדשים אינו מכשיר כמו שאמר ר' חייא בר אבא בשם ר' יוחנן שלומדים מהפסוק על הארץ תשפכנו כמים שרק דם שנשפך על הארץ מכשיר ומה שלא נשפך על הארץ אלא במזבח אינו מכשיר, ואין לומר שזה הוכשר במשקים של רחיצת הבשר במקום השחיטה שהרי ר' יוסי בר חנינא אמר שמשקי בית השחיטה לא רק שהם טהורים אלא גם אינם מכשירים ואין לומר שר' יוסי דיבר על דם שהרי הוא אמר משקים אלא שהיה הכשר בחיבת הקודש, אך ניתן לומר שהיה הכשר כדברי רב יהודה בשם שמואל שפרה של זבח שלמים עברה בנחל ועדיין המים במצב שהם טופחים עליה בשעת שחיטה, אלא יש ללמוד ממה ששנינו בסיפא שלמדו מהפסוק והבשר לרבות עצים ולבונה והרי הם לא בני אכילה אלא שחיבת הקודש מכשירה אותם והם נעשים כאוכל א"כ חיבת הקודש מכשירה לקבלת טומאה,

דף לז והספק של ר"ל הוא שחיבת הקודש מועילה רק לפסול את גופה אך לא למנות ראשון ושני או שזה מועיל גם למנות ראשון ושני.

משנה מי ששחט מסוכנת רשב"ג סובר שמותר לאכלה רק אחרי שהיא פירכסה ביד וברגל ור"א אומר שמספיק שהיא זינוק בדמה, ור"ש אומר שמי ששחט מסוכנת בלילה ובבוקר הוא השכים ומצא כתלים מלאים דם כשרה כי היה זינוק כדברי ר"א וחכמים סוברים שצריך פירכוס ביד או ברגל או שתכשכש בזנבה ואין חלוק בין בהמה דקה לגסה, בהמה דקה שפשטה

ידה ולא החזירה פסולה כי זה רק הוצאת נפש וכל זה רק בבהמה שהיתה בחזקת מסוכנת ואם היתה בחזקת בריאה היא כשרה גם ללא הסימנים הנ"ל. **גמרא** יש להקשות מנין שמסוכנת מותרת, ויש לומר שהיינו אומרים שהיא אסורה שכתוב זאת החיה אשר תאכלו מי שחיה תאכל ומי שאינה חיה לא תאכל ומסוכנת אינה חיה, והתורה גלתה לא תאכל נבלה שרק נבלה לא תאכל אך אם שחטוה קודם מותה תאכל ואם נאמר שמסוכנת אסורה א"כ יש ק"ו אם מחיים היא אסורה כ"ש שהיא אסורה אחר מיתתה, ויש לומר שאכן התורה אסרה נבלה ומסוכנת היא בכלל נבלה שהרי נאמר וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה הנוגע בנבלתה ורק לאחר מיתה היא נקראת נבלה ולא מחיים, אך יש להקשות שנאמר שמחיים היא באיסור עשה ולאחר מיתה היא באיסור לאו, אלא יש ללמוד ממה שהתורה אסרה טריפה א"כ מסוכנת מותרת שאם נאמר שהיא אסורה נלמד ק"ו שאם מסוכנת שהיא לא חסרה היא אסורה טריפה שהיא חסרה ודאי שהיא אסורה, אך יש לדחות שנאמר שהתורה אסרה טריפה כמסוכנת ולעבור עליה בעשה ולא תעשה, אך יש לומר שלפ"ז התורה לא צריכה לאסור נבלה שהרי זה ק"ו שאם מחיים הוא עובר עליה בלאו ועשה לאחר מיתה ודאי נשאר אותו איסור אך ניתן לומר שאכן התורה אסרה גם מטעם נבלה ולעבור עליו בשני לאוין ועשה, אלא יש ללמוד מהפסוק וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלוהו וביארו בזה שהתורה הוסיפה איסור שיבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב ואיסור טריפה יחול על איסור חלב **עמוד ב** ואם נאמר שטריפה היא מסוכנת א"כ שהתורה תכתוב חלב נבלה יעשה לכל מלאכה וחלב טריפה לא תאכלוהו ונלמד לבד שאם מחיים חל איסור טריפה על חלב גם לאחר מיתה חל האיסור על חלב ומזה שהתורה כתבה גם נבלה לומדים שטריפה הוא לא כמסוכנת, ומר בר רב אשי דוחה שנאמר שטריפה היא כמסוכנת והתורה באה לאסור נבלה שלא היתה מסוכנת קודם לכן כגון שעשאה גיסטרא שהיא היתה בריאה כשהיא מתה, אך יש לומר שגם בעשאה גיסטרא לא היה רגע אחד שהיא לא היתה מסוכנת בו קודם שנחתכה כולה, ועוד יש לומר שלומדים ממה שהתורה לא כתבה חלב נבלה וטריפה וכתוב פעמיים חלב ללמד שרק בהם החלב לא חלוק מהבשר אך לא במסוכנת שהחלב חלוק מהבשר, ועוד יש לומר שלומדים ממה שנאמר ביחזקאל ואומר אהה ה' אלוקים הנה נפשי לא מטומאה ונבלה וטריפה לא אכלתי מנעורי ועד עתה ולא בא בפי בשר פיגול נפשי לא מטומאה שלא הרהרתי ביום ובאתי לטומאת קרי בלילה ונבלה וטריפה לא אכלתי שלא אכלתי מבהמה מסוכנת שאמרו שחוט שחוט, ולא בא בפי בשר פיגול שלא אכלתי מבהמה שהורה בה חכם, ובשם ר' נתן אמרו שהוא לא אכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה וזה מובן רק אם מסוכנת מותרת לכן יש חידוש ביחזקאל שהוא לא אכל ממסוכנת, אך אם מסוכנת אסורה מה החידוש שיחזקאל לא אכל ממנה.

רב יהודה אומר בשם רב שמסוכנת נקראת כשמעמידים אותה והיא לא עומדת ורב חנניא בר שלמיא אמר בשם רב שאם אינה עומדת היא מסוכנת למרות שהיא אוכלת בקעיות של עצים ורמי בר יחזקאל אומר שאפילו כשהיא אוכלת קורות וכך שנו בסורא ובפומבדיתא שנו שרב יהודה עצמו אמר בשם רב שאם אינה עומדת אפילו היא אוכלת בקעיות, ורמי בר יחזקאל הוסיף שאפילו אם היא אוכלת קורות, ושמואל פגש בתלמידי רב ושאלם מה אמר רב במסוכנת,